

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 27 may 2023-cü il №39 (2751) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyaya işgüzar səfəri

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin dəvəti ilə mayın 25-də Moskvaya işgüzar səfərə gedib.

Moskvanın Vnukovo-2 beynəlxalq hava limanında dövlətimizin başçısını Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Mixail Qaluzin və digər rəsmi şəxslər qarşılıyıblar.

* * *

Mayın 25-də Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin adından Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının üzv, müşahidəçi və dəvet olunmuş ölkələrin dövlət və hökumət başçılarının şərəfinə işçi səhər yeməyi verilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

* * *

Mayın 25-də Moskvada Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının geniş tərkibdə iclası keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə qonaq qismində iştirak edib.

Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının geniş tərkibdə iclasını Rusiya Prezidenti Vladimir Putin açıb.

Azərbaycan Prezidentinin Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının iclasında qonaq qismində iştirak etdiyini vurgulayan Rusiya Prezidenti deyib:

- Mənim üçün qeyd etmək xoşdur ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyev bugünkü iclasda ilk dəfədir qonaq qismində iştirak edir. Mən onu və Azərbaycan nümayəndə həyatını salamlamaq istərdim.

Sonra Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının geniş tərkibdə iclasında iştirak edən üzv dövlətlərin başçıları çıxış ediblər.

Təşkilatda müşahidəçi olən Özbəkistanın Prezidenti Şavkat Mirziyoyev iclasda videoağlıntı vasitəsilə çıxış edib, daha sonra Kuba Prezidenti Miguel Diaz-Kanelin iclas iştirakçılara videomüraciəti nümayiş olunub.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin deyib:

- Mən məmənuniyyətlə sözü qonaqlarımıza verirəm. Bir daha təkrar etdiyim kimi, sözü belə tədbirlərdə ilk dəfə iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyevə verirəm. İlham Heydər oğlu, söz Size verilir, buyurun.

Dövlətimizin başçısı iclasda çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Hörmətli Vladimir Vladimiroviç.

Hörmətli dövlət başçıları, hörmətli iclas iştirakçıları.

İlk növbədə, Avrasiya İqtisadi Birliyinin üzv dövlətlərinin sammitinin içinde qonaq qismində iştirak etməyə dəvətinə görə Rusiya Prezidenti Vladimir Vladimiroviç Putinə təşəkkürümüz bildirmək isteyirəm.

Ermənistən istisna olmaqla, Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyinin üzvləri ilə əməkdaşlığı 30 il ərzində uğurla inkişaf edir. Azərbaycan ilə Ermənistən arasında münasibətlərin normallaşdırılması üçün ərazi bütövünyün ve suverenliyin qarşılıqlı şəkildə tanınması əsasında ciddi imkanlar var. Bu gün Rusiya tərəfinin təşəbbüsü ilə Rusiya, Azərbaycan və Ermənistən rəhbərlerinin üstərəflə görüşü olacaq.

Həmkarlarımı məlumat vermək istəyirəm ki, ötən il Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyi ilə emtəe dövriyyəsi 31 faiz artıb və 4,7 milyard dollar təşkil edib. Bu ilin yanvar-aprel aylarında qarşılıqlı ticarətin həcmi daha 38 faiz artıb. Ötən il Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv ölkələrin Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsində payı 9 faizə yaxın olub. Biz əmtəe dövriyyəsinin gələcək artımında böyük potensialın olduğunu görürük. Azərbaycan Şərqi-Qərb və Şimal-Cənub nəqliyyat yollarının coğrafi kəsişmə-

sində yerləşir. Ölkəmizin nəqliyyat-logistika infrastrukturunu bütün istiqamətlərdə daşımları həyata keçirməyə imkan verir. Azərbaycan Xəzərde 50 gəmidən ibarət ən böyük ticarət donanmasına malikdir. On beş milyon ton yükün daşınmasına hesablanmış Əlet Dəniz Limanı yaxın vaxtlarda modernləşdirilecek və yüksək mənzərənin 25 milyon tona çatacaq. Son zamanlar Azərbaycan ərazisində yükdaşımaların artmasını nəzərə alsaq, bu, xüsusilə vacibdir. Bakıda artıq bir neçə ildir bütün növ gəmilər hazırlaya bilən müasir gəmiqayırma tərsanəsi fəaliyyət göstərir. Bildirməyə şadam ki, Azərbaycanın gəmiqayırma imkanları bu gün, həmcinin bizim Xəzərdəki qonşularımıza da təqdim olunub. Bakı gəmiqayırma zavodunda bizim Xəzər üzrə qonşularımızın sıfarişlərinin qəbul edilməsi üzrə danışıqlar və feal iş aparılır.

Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu Avropaya, həmcinin Türkiyənin Aralıq dənizi limanlarına çıxış təmin edir. Azərbaycan "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizləyi həsinin feal iştirakçıdır. Biz, həmcinin ölkənin əsas hissəsi Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirəcək, həm də beynəlxalq dəmir yolu marşrutlarının bir hissəsi olacaq. Zəngəzur dəhlizinin yaradılması təşəbbüsünü irəli sürmüştük. Azərbaycanda 8 beynəlxalq aeroport fealiyyət göstərir. Onlardan ikisi işgaldən azad olunmuş torpaqlarda - Füzuli və

artırmaqdən ötrü biz hələ feal işləməliyik.

Baxmayaraq ki, işsizliyin səviyyəsi cəmi 5 faiz təşkil edir, demoqrafik artım, - son 30 il ərzində Azərbaycan əhalisinin sayı 7 milyondan 10 milyona qalxıb, - yeni iş yerlərinin yaradılması üzrə feal səyələr tələb edir. Biz, elbəttə, Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv ölkələr feal qarşılıqlı əlaqələri həm ikitərəfli formatda, - biz bunu uğurla edirik, - həm də coxtərəfli formatda möhkəmləndirmək fikrindəyik.

Artıq qeyd olunduğu kimi, mən Avrasiya İqtisadi Birliyinin sammitində ilk dəfədir iştirak edirəm. Halbuki, biz Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv dövlətlərin başçıları ilə həm Müstəqil Dövlətlər Birliyinin sammitləri çərçivəsində, həm də ikitərəfli formatda müntəzəm görüşürük. Buna görə də, baxmayaraq mən ilk dəfədir qonaq qismində iştirak edirəm, lakin, yəqin ki, burada qonaq deyiləm. Bu gün bizim ünsiyyət qurmaq imkanımız oldu, ünsiyyətimiz davam edəcək. Vladimir Vladimiroviç, sonda bir daha Sizə dəvət üçün, eləcə də bütün həmkarlarımı bu dəvəti dəstəklədiyinə görə təşəkkür etmək istərdim. Sağ olun.

Prezident Vladimir Putin:

- Cox sağ olun. Həqiqətən, Azərbaycanın ikitərəfli formatda təşkilata üzv ölkələrimizlə iqtisadi münasibətləri müntəzəm artır və bizim hamımız üçün - həm Azərbaycan üçün, həm də təşkilatın hər bir iştirakçı ölkəsi üçün əhəmiyyət kəsb edir.

* * *

Sonra Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon iclasda videoağlıntı vasitəsilə çıxış edib.

President Vladimir Putin:

Artıq dediyim kimi, həm Azərbaycan, həm də Tacikistanla münasibətlərimiz ikitərəfli planda feal şəkildə inkişaf edir. Ona görə də belə coxtərəfli formatda müzakirələrə qoşulmaq, şübhəsiz ki, yalnız faydalı ola bilər. Son nəticədə Tacikistan və Azərbaycan bizim təşkilatın içinde necə feal iştirakları ilə bağlı qərarlar qəbul edəcəklər. Bu, tam şəkildə Özbəkistana da aiddir. Bizim ümumi işimizdə və bugünkü tədbirimizdə iştiraklarına görə həmkarlarımı təşəkkürümü bildirirəm.

Sözü Avrasiya İqtisadi Komissiyası Kollegiyasının sədri...

Baş nazir Nikol Paşinyan:

Üzr istəyirəm, Vladimir Vladimiroviç, olar? Mənim kiçik replikam var.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyaya işgüzar səfəri

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Prezident Vladimir Putin: Bəli, buyurun, xahiş edirəm.

Baş nazir Nikol Paşinyan: Azərbaycan Prezidenti çıxışında son illər Ermənistana qarşı ərazi iddialarının irəli sürüləməsinə əsas verən ifadədən istifadə etdi. Demək istəyirəm ki, bu, 2020-ci il 9 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanatın 9-cu bəndinin yerinə yetirilməsi çərçivəsində istifadə olunur. Vürgulamaq istərdim ki, bu Bəyanatda təkcə bir dəhliz haqqında deyilir ve bu, Laçın dəhlizidir. O, Rusiya sülhməramlılarının nəzarəti altında olmalı idi, lakin, təessüf ki, Azərbaycan tərəfindən qanunsuz olaraq bloklanıb. Digər tərəfdən, Ermənistən Respublikasının regionda bütün nəqliyyat və iqtisadi kommunikasiyaların və Ermənistən Respublikasının ərazi-sindən keçən kommunikasiyaların blokadadan çıxarılmışına nağd olundu. Biz bunu erməni yolaçıçı adlandırdırıq. Biz regional kommunikasiyaların onların keçdiyi ölkələrin suverenliyi və yurisdiksiyası çərçivəsində açılmasına hazırlıq. Mən 2020-ci il 9 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanatın 9-cu bəndində və 2021-ci il 11 yanvar tarixli üçtərəfli Bəyanatda nəzərdə tutulan nəqliyyat, iqtisadi kommunikasiyaları nəzərdə tuturam. Sağ olun.

Prezident Vladimir Putin: Cox sağ olun. Lakin eșitdim ki, Prezident Əliyev çıxışında məhz hələ 1991-ci ilde təsdiq olunmuş sazişlərlə uyğun şəkildə müvafiq sərhədlərin tənimsi ilə bağlı şəraitin yaradılmasından danışdı. Bu şərtlər belə bir qənaət hasil etməyə əsas verir ki, Azərbaycanla Ermənistən arasında müvafiq, o cümlədən nəqliyyat kommunikasiyaları üzrə razılaşmalara nail oluna bilər.

Mənim üçün qeyd etmək çox xoşdur ki, Ermənistən baş naziri ölkəsinin də bu cür dündündüyündən dəri. O hesab edir ki, bu, mümkündür və müsbət düşünür. Lakin mənə ele gəlir ki, bu gün biz üçtərəfli görüşdə bütün bunları müzakirə edə bilərik. Ümidvarım, tamamilə aydınır ki, həm Azərbaycanın, həm Ermənistənin, eləcə də bütün regionun iqtisadi inkişafına dair məsələlərlə bağlı razılıq əldə edə biləcəyik. Mənə ele gəlir ki, bizim bunu üçtərəfli formatda detallı şəkildə müzakirə etməyə vaxtimız olacaq.

Prezident İlham Əliyev: Mən, əlbəttə, diskussiya aç-

maq istəmirəm. Lakin Ermənistana qarşı ərazi iddialarımızın olması barədə ittihamlar səsləndiyinə görə demək istəyirəm ki, bizim belə iddialarımız yoxdur. Mənim sözlerimdə ərazi iddialarının olmasına görəmək üçün xüsusi canfəsanlıq etmək və ya güclü fantaziyyaya malik olmaq lazımdır. Mənim istifadə etdiyim "dəhliz" sözüne gəldikdə, o zaman mən bu kelmeni dəqiq olaraq "Şimal-Cənub" dəhlizinə münasibətdə də işlətmışəm, bu söz elə həmin dəqiqlik "Şərq-Qərb" dəhlizinə münasibətdə də istifadə olunur. "Dəhliz" sözü heç də kiminə ərazisine göz dikmək demək deyil. Bu, beynəlxalq terminindən və düşnürəm, beynəlxalq terminolojiya ilə tanış olan insanlar, yəqin ki, ona bu gün Ermənistən baş naziri kimi mənə verməzdilər. Vladimir Vladimiroviçin dediyi kimi və Ermənistən rəsmən Qarabağ Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanıdığını nəzərə alsaq, hesab edirəm ki, sülh sazişinə nail olmaq üçün imkanlar var. Sağ olun.

Baş nazir Nikol Paşinyan: Vladimir Vladimiroviç, üzr istəyirəm. Demək istəyirəm ki, 2020-ci il 9 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanatın mətni ilə tanış olan hər kəs bilir ki, bu Bəyanatda "dəhliz" sözü yalnız bir halda işlənilib. Bu kontekstdə həmin söz xüsusi mənə daşıyır. Bu da, təkrar edirəm, üçtərəfli Bəyanata uyğun olaraq Rusiya Federasiyasının nəzarəti altında olmalı olan və Dağlıq Qarabağla Ermənistən arasında əlaqəni təmin edən Laçın dəhlizi haqqındadır. Lakin, təessüf ki, Azərbaycan Rusiya sülhməramlılarının nəzarətinə olan bu dəhlizi qanunsuz şəkildə bloklayıb. Digər tərəfdən, təsdiq etmek istəyirəm ki, Ermənistən və Azərbaycan bir-birinin ərazi bütövlüyünü qarşılıqlı surətdə tanımaqla bağlı razılışıblar. Demək olar ki, biz bu əsasda münasibətlərimiz nizama salınması istiqamətində kifayət qədər yaxşı irəliləyirik.

Bu kontekstdə çox mühüm məsələni qeyd etmək istəyirəm. Ümidvarım ki, "Dağlıq Qarabağ" sakınlarının hüquqları və təhlükəsizliyi məsələsinin beynəlxalq mexanizmlər çərçivəsində həlli üçün tezliklə Baki və "Stepanakert" arasında normal, konstruktiv dialoq başlayacaq. Sağ olun.

Prezident Vladimir Putin: Cox sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Vladimir Vladimiroviç, bağışla-

yın, Ermənistən baş nazirinin sözlərində yene ittiham səsləndi. Əgər Siz diqqət etdinizsə, nə çıxış zamanı, nə də replika zamanı mənim sözlərimdə heç bir ittiham yox idi. Amma mən bunu, sadəcə, cavabsız qoya bilmərəm. Başa düşürəm, biz diskussiyani bir az başqa istiqamətə aparıraq, hərcənd düşünürəm ki, bu, bir çoxları üçün maraqlıdır. İcazə-nizlə cavab verim və deyim ki, Azərbaycan heç bir dəhlizi bloklamayıb. Laçın-Xankəndi yoluna geldikdə, o açıqdır. Sizin tanıdığınız Ermənistən və Azərbaycan sərhədində bütün beynəlxalq normalara uyğun olaraq nəzəret-buraxılış məntəqəsi qoyulub. Bu nəzəret-buraxılış məntəqəsi Rusiya sülhməramlı kontingentinin postundan 20 metr aralıda yerləşir. Bu gün həmin nəzəret-buraxılış məntəqəsində erməni milliyyətindən olan Azərbaycan vətəndaşları və Xankəndi şəhərindən tecili yardım məşinləri keçir. Hər hansı qərəzsiz insan, təbii ki, bunu görməlidir. Zənnimcə, kürsüdən əsası olmayan ittihamlar üçün istifadə etmək lazım deyil. Dediym Zəngəzur dəhlizinə gəlincə, əgər mənim çıxışma diq-qətlə qulaq asılısa, orada deyil ki, "Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinin yaradılması təşəbbüsünlü irəli sürüb". Hər hansı təşəbbüsle çıxış etmək bizim hüququmuzdur. Bizim doğru, legitim, ağlabatan hesab etdiklərimiz, yeri gelmişkən, o cümlədən Rusiya Federasiyası, Ermənistən və Azərbaycan arasında münasibətlərin nizamlanması prosesinə cəlb olunmuş digərləri tərəfindən də destəklənir.

Baş nazir Nikol Paşinyan: Cox maraqlıdır, sağ olun. Vladimir Vladimiroviç, üzr istəyirəm, mənə çox maraqlıdır bilmək ki, Sizin dediyiniz həmin lajihəni Rusiya dəstəkləyirmi. Düzən desəm, mən bu barədə ilk dəfədirə eşidirəm. Biliyəm ki, Rusiya bizim regionda bütün nəqliyyat və iqtisadi kommunikasiyaların açılmasını dəstəkləyir. Sizin dediyiniz Laçın yoluna gəlincə, bizim üçtərəfli Bəyanatımıza əsasən, Laçın yolu mövcud deyil, Laçın dəhlizi mövcuddur, biz üçümüzün imzaladığımız üçtərəfli Bəyanata əsasən, Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin nəzəriti altında olmalıdır. Yaxud, başqa heç kim həmin dəhlizdə heç bir nezərət həyata keçirə bilməz. Orada baş verənlər - üçtərəfli Bəyanatın birbaşa pozulmasıdır. Siz dediniz ki, dəh-

liz açıqdır. Biz bunu görmürük. Biz belə hesab etmirik, buna görə də vacib hesab edirik ki, həm Laçın dəhlizinə, həm də Dağlıq Qarabağ beynəlxalq missiya göndərilsin və bu missiya Dağlıq Qarabağda humanitar yardımətə dəvətləndirsin. Deməliyəm ki, orada, təəssüflər olsun, dekabr ayından beri humanitar böhran yaşayırıq. Çünkü Laçın dəhlizinin bağlanması səbəbindən erzaq və zəruri məhsulların tədarükü üçün maneələr yaradılır. Bu, olduqca ciddi vəziyyətdir, Azərbaycan tərəfindən qaz, elektrik kəsilib. Mən Dağlıq Qarabağda gedən qaz və elektriği nəzərdə tuturam. Vladimir Vladimiroviç, Siz bu barədə çox yaxşı bilirsiniz, çünki biz bu barədə dəfələrlə dənişmişiq. Mən üzr istəyirəm, lakin belə çıxır ki, ...

Prezident Vladimir Putin: Mən sizin sinyalları gördüm və buna reaksiya verim. Həmkarlar öz mövqelərini söylədilər, qısa, dürüst ifadə etdilər, bu, onlar üçün vacibdir. Bax, bunu demək istəyirəm. Bu hissənin sonunda mənə ele gəlir ki, biz sizinlə üzümüz her halda yaxşı bilirik, terminolojiya başqa sözə hüquqi texnikadır, dəhliz, digərləri, digərləri - bu, vacibdir və burada müəyyən ziddiyət var. Lakin daha vacib olanı indi Sizin - həm Azərbaycan Prezidentin, həm Ermənistən baş nazirinin dediyi kimi principial məsələ ərazi bütövlüyü məsələsidir. Bu razılışma principial xarakterlidir. Bu, digər, hər halda ikinci dərəcəli məsələlər üzrə razılığa gəlmək üçün həqiqətən bazadır. Halbuki onlar da mühüm əhəmiyyətə malikdir. Lakin bizim indi imkanımız olacaq ki, razılışdırımız kimi üçtərəfli formatda bütün bunlar barədə sakit və işgüzar şəraitdə dənişəq. Mən ümidiyəm ki, təkcə Ermənistən və Azərbaycan arasında dəyiş, həm də bütövlükdə regionda vəziyyəti belə konstruktiv yola çıxaracaq hənsiə razılışmaya nail olacaq. Sizi inandırmaq istədim ki, buraya toplaşanların hamısı bunda maraqlıdır. Bax, Aleksandr Qriqoryeviç bu gün bu barədə qapalı formatda kifayət qədər inandırıcı dənişdi.

Cünki, hər halda, burada ne deyəsən, burada Sovet İttifaqının keçmiş respublikalarıdır. Biz vahid xalqlar ailəsində yaşmışaq və əfsuslus olsun ki, burada bizim xeyli ziddiyətlərimiz var, silahlı münaqışlərə gedib çıxır. Rusiyada da məlumat istiqamətdə eynisi baş verir. Buna görə də bütün bunlar

olduqca həssasdır, bütün bular insan faciələri ilə bağlıdır. Biz hamımız maraqlıq kıl, bütün bu problemlər həll olunsun. Bu vəziyyətə gelincə, bir daha təkrar edirəm, bizim üçtərəfli formatda dənişməq fərsətimiz olacaq. Buna görə də Ermənistənin baş nazirinə və Azərbaycan Prezidentinə gəldiklərinə görə minnətdaram. Ermənistənin baş nazirinə minnətdaram ki, o, bu səfərə mane olmayıb. Biz hamımız buraya toplaşmışıq ki, bu həssas mövzular barədə dənişəq.

* * *

Sonra Avrasiya İqtisadi Komissiyası Kollegiyasının sədri Mixail Myasnikovic çıxış edib.

Üzv dövlətlərin başçıları iclasın yekun sənədlərini imzalayıblar.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin iclasın işinə yekun vurub.

* * *

Mayın 25-də Moskvada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinlə görüşü olub.

Görüşdə çıxış edən Rusiya Prezidenti Vladimir Putin deyib:

- Hörməli İlham Heydər oğlu. Hörməli həmkarlar.

İlk növbədə, Sizi bir daha salamlayacaq və Azərbaycan Prezidentinə Avrasiya İqtisadi Birliyi çərçivəsində bizim bugünkü görüşümüze qoşulması qərarını qəbul etdiyi üçün təşəkkür etmək istəyirəm. Artıq deyildiyi kimi, formal olaraq qonaq qismində, lakin, həqiqətən, İlham Heydər oğlu haqlıdır, bu, çox şərti addır, çünki Azərbaycan ilə Avrasiya İqtisadi Birliyinin iştirakçılarından bütün ölkələr arasında münasibətlərin səviyyəsi və xarakteri ciddi, dərin mənə daşıyır. İqtisadi-ticari əlaqələr ardıcıl şəkildə inkişaf edir və bütün xalqlarımız arasında münasibətlərin möhkəmlənməsi istiqamətində irəliləyir. Mən çox istədim ki, gələcəkdə də belə davam etsin, çünki regional əməkdaşlıq potensialı çox yüksəkdir.

İkinci əsasda götürüldükde ümumilikdə Rusiya-Azərbaycan münasibətləri yüksək səviyyədədir, həmçinin ardıcıl olaraq, bərabər həqiqətən prin-siplərə, bir-birinin maraqlarını nəzərə almaqla və 2022-ci ilin fevralında imzalanmış Müttəfiqlik Qarşılıqlı Fəaliyyəti haqqında Bəyannaməyə uyğun şəkildə inkişaf edir. Biz hamımız buna çox şadiq.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyaya işgüzər səfəri

(Əvvəli 2-ci səhifədə)

Bu il Heydər Əlirza oğlu Əliyevin 100 illiyi bayram edilir. Siz həm Sovet İttifaqının, həm də müstəqil Azərbaycanın bu siyasi xadimlərimizə bizim münasibətimizi bilirsiniz. Bu görkəmli siyasi xadim ölkələrimizin tərəfində birleşdirici simadır. O da yaxşı melumdur ki, biz Rusiyada bu yubileyi layiqincə qeyd etdik. Dövlət Dumasında və Federasiya Şurasında sərgilər keçirildi, televiziyyada sənədlə filmlərin nümayışı oldu. Rusiya Federasiyasının regionlarında da çoxlu tədbirlər oldu. Bu tədbirlər təkcə paytaxtda keçirilmədi, həmçinin Heydər Əliyevin daim xatırlandığı Kazanda, Həştərxanda, Dağıstanda, BAM-da, o cümlədən Moskvadə təqarafının təntənəli yola salınması və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini kimi BAM-in tikintisine kuratorluq edən Heydər Əliyevin adının verildiyi Anqoya stansiyasında da tədbirlər oldu.

Bunlar mənim əvvəldə söyləmək istədiklərimdir və metbuat çıxandan sonra biz başqa məsələlər barədə də danışarıq. Buyurun.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dedi:

-Çox sağ olun, hörmətli Vladimir Vladimiroviç. İlk növbədə, Avrasiya İqtisadi Birliyinin sammitinə dəvətə görə bir dəha təşəkkürümü bildirirəm.

Bu gün qeyd olunduğu kimi, mən bu təşkilatın sammitində ilk dəfədir iştirak edirəm. Baxmayaraq ki, biz artıq həmkarlarla fiki mübadiləsi aparmışıq, həm Müstəqil Dövlətlər Birliyinin, həm də digər beynəlxalq təşkilatların platformalarında və əlbette, ikitərəflə formatda müntəzəm işləyirik.

Heydər Əliyevin xatirəsinə göstərilən yüksək hörmətə görə təşəkkür etmek istərdim. Biz bunu yüksək dəyərləndiririk, Azərbaycanda bütün bunları çox yaxşı bilirlər. Sizin qeyd etdiyiniz kimi, yubiley tədbirləri həm Moskvada, həm dövlət hakimiyət təsisatlarında, həm də regionlarda keçirilib. Onu deməliyim ki, Heydər Əliyev və Siz, Vladimir Vladimiroviç, Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin hazırlı səviyyəsinin əsasını qoymusunuz. Mehəz Sizin 2001-ci ilde Azərbaycana səfərinizden sonra münasibətlər keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəldi və

biz bu gün artıq bu münasibətləri müttəfiqlik qismində təkcə de-faktō deyil, həm də de-yure səciyyələndiririk. Siz qeyd etdiyiniz kimi, öten ilin əvvəlində biz Müttəfiqlik Qarşılıqlı Fealiyyəti haqqında Bəyannamə imzaladıq və icra edirik. Bu, bizim münasibətlərimizin ruhunu və xarakterini, ölkələrimizin daha six qarşılıqlı əlaqələrə seyərini eks etdirən mühüm siyasi sənəddir.

Əlbəttə, biz bu gün regional məsələlərdən də danışacaqıq. Fürsətdən istifadə edərək, Azərbaycan ilə Ermənistən arasında münasibətlərin normallaşdırılması işində səyərlərə Rusiya tərəfində minnətdərliyimizi bildirmək istərdim. Biz bu səyərlər çox yüksək dəyərləndiririk. Bu gün keçiriləcək üçtərəfli görüşdə Sizin istirakınız da Azərbaycan və Er-

mənistanın, nəhayət, sülh razılaşmasına gəlməsinə Rusiya Federasiyasının neçə böyük əhəmiyyət verdiyini göstərir. Fikrimcə, Qarabağ Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanımı barədə Ermənistən rəhbərliyinin bu yaxınlardakı bəyanatlarından, eləcə də Azərbaycan Respublikasının sahəsini konkret rəqəmlərle göstərməklə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınmasından sonra sülh sazişinin digər maddələrinin razılaşdırılması məsəlesi daha asan olacaq. Çünkü bu, başlıca amil idil ki, biz razılığa gələ bilmirdik.

Vladimir Vladimiroviç, bir daha ümidi edirəm ki, bu gün biz üçtərəfli formatda da iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşdırılması istiqamətində dəha bir addım atacaqıq. İkitərəfli gündəliyə gəlince,

yət nizamlanma istiqamətində inkişaf edir. Bu istiqamətlərdən biri nəqliyyat kommunikasiyaları ilə bağlı aparılanıdır. Bax, indi biz üzəbez üçlükdə kifayət qədər ətraflı şəkildə bu barədə danışdıq və hələ də tənzimlənməmiş məsələlər qalır. Lakin, zənnimcə, biz bu barədə həm Azərbaycan tərəfdən, həm də Ermənistən tərəfdən olan həmkarlarla danışdıq. Bu məsələlər sərf texniki xarakter daşıyır.

Biz bu mövzunu ətraflı müzakirə etdik. Məsələ terminolojiyadır. Əlbəttə, bu terminlərin arxasında reallıqların və hadisələrin dəqiq qarvanılması dayanır. Onlar müvafiq sənədlərin imzalanmasından sonra gelir. Lakin, fikrimcə, bizim hər üçümüzün nöqtəyi-nəzərindən, - mən özümü, Ermənistənin baş nazirini və Azərbaycanın Prezidentini nəzərdə tuturam, - bunlar aradan qaldırılması mümkün olan maneələrdir. Əslində, bunlar sərf texniki məsələlərdir. Ona görə də biz qərara alıq ki, yaxın vaxtlarda, bir həftədən sonra, - indi həmkarlarla bu tarixi razılaşdırmağı xahiş edirəm, - Rusiya, Azərbaycan və Ermənistən Baş nazirlərinin müavinləri görüşəcəklər. Onlar belə demək mümkünsə, hələ tənzimlənməmiş məsələləri həll edəcəklər. Mənə elə gelir ki, bu, yaxşı razılaşmadır və inдиədək həll olunmamış məsələlərin çözümüne ümidi yaradır.

Zirvə görüşündə çıxış edən Rusiya Prezidenti **Vladimir Putin** deyib:

- Hörmətli İlham Heydər oğlu. Hörmətli Nikol Vovayeviç.
- Hörmətli həmkarlar, dostlar.
- Biz növbəti görüşümüzün keçirilməsinə dair təklife operativ reaksiya verdiyiniz üçün minnətdərliq və ümidi edirəm ki, bu, bizim artıq çoxdan danışdığımız bəzi məsələlərin praktik həllində yaxşı müqədədimə olacaq.
- Məhz bizim formatda bir çox məsələlərə dair uğur əldə etmək mümkün olub. 2020-ci ilin payızında təkcə hərbi əməliyyatlar dayanmayıb, sonra iqtisadi və nəqliyyat kommunikasiyalarının blokadasının aradan qaldırılması, sərhədlerin delimitasiyası üzrə işlərə başlanılıb.

Bu vaxt ərzində bir çox hadisələr baş verib, mən onların hər biri üzərində dayanmayaçağam, detallara varmayacağam. Zənnimcə, hələ də ümumiyyətdə kifayət qədər çətinliklərin və problemlərin olmasına baxmayaraq, hər halda vəziyyət etdirilməsinin zəruriliyi vurğulanıb.

***

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasına işgüzər səfəri mayın 25-də başa çatıb.

AZERTAC-in materialları əsasında

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Bolqaristən Respublikasında akkredite olunmuş hərbi attaşesi polkovnik Müşfiq Məmmədov və səfəriyimizin nümayəndələri Sofiyada bir sıra görüşlər keçiriblər.

Səfərlikdən AZERTAC-a bildiriblər ki, Bolqaristən Müdafiə Nazirliyinin Müdafiə siyaseti və planlaşdırma idarəsinin rəisi briqada generalı Radostin İliev ilə görüşdə iki ölkənin Müdafiə nazirlikləri arasında münasibətlərə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb, hərbi təhsil sahəsində əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğu diqqətə çatdırılıb.

M.Məmmədov 44 günlük Vətən məharibəsi və işğaldan azad olmuş ərazilərdə sürətə aparılan bərpa-quruculuq işləri barədə ətraflı məlumat

Azərbaycan ilə Bolqaristən arasında hərbi sahədə əməkdaşlıqla bağlı müzakirələr aparılıb

verib. Vətən məharibəsində qazanılmış Qələbənin regionda yeni reallıqlar, dayanıqlı sülh və sabitlik üçün əlverişli şərait yaratdığını vurgulayan hərbi attaşə Azərbaycanın postmünaqişə dövründə bölgədə sülh, sabitlik və inkişaf mühitinin formalaşması, nəqliyyat-kommunikasiya xətlərinin bərpası istiqamətində atlığı addımlar barədə məlumat verib. Bundan başqa, son günlər Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında, eləcə də Azərbaycan-Ermənistən şərti sərhədində baş verən gərginlik və ermənilərin regionda sabitliyin pozulması istiqamətində atlığı addımlar qarşı tərəfin diqqətinə çatdırılıb.

R. İliev Bolqaristən hər zaman iki ölkə arasındakı dostluğunu sadiq qalacağının və etibarlı tərəfdə olacağını bildirib. Görüşdə Azərbaycan ilə Bolqaristən arasında münasibətlərin, o cümlədən hərbi sahədə əməkdaşlığın dostluq və qarşılıqlı etimad üzərində qurulduğu xüsusi qeyd olunub. Müdafiə sahəsində işgüzər əlaqələrin və əməkdaşlığın da-

vam etdirilməsinin zəruriliyi vurğulanıb.

***

Türkiyə Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Bolqaristən Respublikasındaki hərbi attaşesi ilə görüşdə polkovnik Müşfiq Məmmədov Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətlərinin regionda sülhə, əməkdaşlıq və inkişafa xidmet etdiyini, əlaqələrimizin yüksək səviyyəsinin hərbi sahədə əməkdaşlığın vətən məharibəsi təsir göstərdiyini vurğulayıb.

Söhbət zamanı ölkələrimizin strateji müttəfiqliyinin dostluq və qardaşlıq münasibətlərinə əsaslandığı bildirilib. Qarşılıqlı inam, etimad və dəstəyə əsaslanan əməkdaşlığın bundan sonra da müvəffəqiyyətlə inkişaf edəcəyinə və daha da möhkəmlənəcəyinə əminlik ifadə olunub.

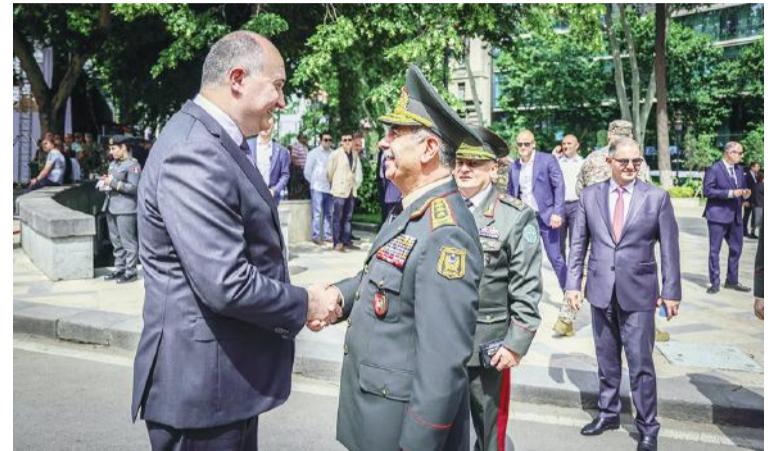

Müdafiə naziri Gürcüstanda keçirilən hərbi paradda iştirak edib

Gürcüstanda səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov bu ölkənin Müstəqillik Günü münasibətilə keçirilən hərbi parad və hərbi qulluqçuların andicmə mərasimində fəxri qonaq qismində iştirak edib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, sonra müdafiə naziri Tbilisidəki Heydər Əliyev parkına gəlib, burada Ulu Öndərin abidəsini ziyarət edib, önüne əklil qoşyaraq xatirəsini hörmət və

ehtiramla anıb.

Qeyd edək ki, Gürcüstanın Müstəqillik Günü münasibətilə keçirilən tədbirdə iştirak edən

Milli Müdafiə Universitetinin Heydər Əliyev adına Hərbi Institutunun Hərbi Orkestri konser proqramı ilə çıxış edib.

Azərbaycan ilə Bolqarıstan arasında hərbi təhsil sahəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub

bə mübadiləsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurgulayıb.

Görüşdə ölkələrimiz arasında hərbi təhsil sahəsində əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri, eləcə də qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb, xatirə şəkli çəkdirilib.

Sonra bolqaristanlı qonaqlar Milli Müdafiə Universitetinin Heydər Əliyev adına Hərbi Institutunu ziyarət ediblər.

Övvəlcə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin abidəsi və institutun Vətən mühəribəsində şəhid olan hərbi qulluqçularının xatirəsinə ucaldılan Xatire kompleksi ziyarət olunaraq gül dəstələri düzülüb, xatirələri ehtiramla yad edilib.

Qonaqlar hərbi institutun ərazisindəki muzeydə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin həyat və siyasi fəaliyyətini eks etdi-

rən fotostendlə tanış olublar.

Heydər Əliyev adına Hərbi Institutun rektoru general-major Fizuli Salahov qonaqlarla hərbi təhsil sahəsində qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələləri müzakirə edib.

Xüsusi təyinatlı təhsil müəssisəsinin tarixi və fəaliyyəti barədə brifinq təqdim olunub.

Daha sonra nümayəndə heyəti təhsil müəssisəsinin ərazisi, tədris korpusları, maddi-texniki bazası, həmcinin burada kursantlar üçün yaradılan şəraitlə tanış olub və keçirilən tədris prosesini izleyiblər.

Sonda qarşılıqlı hədiyyələr təqdim edilib və xatirə şəkli çəkdirilib.

Mayın 23-də Müdafiə Nazirliyinin Milli Müdafiə Universitetinin rektoru general-leytenant Heydər Piriyev ölkəmizdə səfərdə olan Bolqarıstan Respublikasının Milli Müdafiə Universitetinin rektoru general-major İvan Malamov ilə görüşüb.

Nümayənde heyətinə Milli Müdafiə Universiteti və onun nəzdindəki digər hərbi təhsil müəssisələrinin tarixi, fealiyyət istiqamətləri, strukturu və qarşıda duran vəzifələri ilə bağlı brifinq təqdim olunub.

General-major İ.Malamov göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildirib, bu cür görüşlərin qarşılıqlı təcrü-

məmnun olduğunu bildirib. Azərbaycan ilə Bolqarıstan arasında münasibətlərin dostluq və səmərəli əməkdaşlıq üzərində qurulduğunu qeyd edib.

General-leytenant H.Piriyev qonaqları salamlayaraq onları ölkəmizdə görməkdən

Görüşdə tərəflər hərbi tibb sahəsində əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, eləcə də qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparıblar.

Sonra özbekistanlı qonaqlar Müdafiə Nazirliyinin Baş Klinik Hospitalı, Mərkəzi Hərbi Poliklinika, Mərkəzi Stomatoloji Poliklinika, Sanitar-Epidemioloji Nəzarət Mərkəzi, Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Mərkəzi ilə tanış olub, hərbi tibb sahəsində xidmet edən həkimlərin fealiyyətlərini izleyiblər.

Sonda qarşılıqlı hədiyyələr təqdim olunub, xatirə şəkli çəkdirilib.

Özbəkistan nümayəndə heyəti Tibb İdarəesini ziyarət edib

Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında imzalanan ikitərəfli hərbi əməkdaşlıq planına əsasən, bu ölkənin Müdafiə Nazirliyinin Tibb Təminatı İdarəesinin rəisi tibb xidməti polkovniki Nosirjon Fozilovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Müdafiə Nazirliyinin Tibb İdarəesini ziyarət edib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, qonaqları salamlayan Müdafiə Nazirliyinin Tibb İdarəesinin rəisi tibb xidməti general-majoru Firudin Nəbiyev onları ölkəmizdə görməkdən memnun olduğunu bildirib. General-

Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisinin Pakistan'a rəsmi səfəri

Pakistan İslâm Respublikasında rəsmi səfərdə olan müdafiə nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev bu ölkənin Silahlı Qüvvələrinin Quru Qoşunları komandanı ordu generalı Asim Munir ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmeti xəbər verir ki, görüşdən əvvəl rəsmi qarşılıqlı mərasimi keçirilib. Hər iki ölkənin dövlət himnləri səsləndirildikdən sonra Baş Qərargah rəisi general-polkovnik K.Vəliyev fəxri qarovalun öündən keçib.

Tərəflər əvvəlcə təkbətək, sonra isə geniş tərkibdə görüşüblər.

Ordı generalı A.Munir qonaqları salamlayaraq onları ölkəsində görməkdən məmən-nluğunu ifadə edib. O, Və-

Əliyevin daim diqqət mərkəzində olduğunu xüsusi vurgulayıb.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin şərti sərhəddə törendiyi

təxribatlar barədə danışan Baş Qərargah rəisi bunun Ermənistan tərəfindən qəsdən vəziyyətin gərginləşdirilməsi məqsədilə edildiyini və hər dəfə onların layiqli cavab aldiğini qeyd edib.

Görüşdə iki ölkə orduları-

bal Sənaye və Müdafiə Həlləri (GIDS) təşkilatının qərargahında olub.

Nümayəndə heyətinə GIDS-in təyinatı və fəaliyyət sahələri haqqında ətraflı bri-finqlər təqdim olunub.

Bildirilib ki, müəssisə yerüstü, dənizdə və havada, o cümlədən hava hücumundan müdafiə və integrasiya olunmuş sistemlərdə, həmcinin nüvə, bioloji (bakterioloji) və kimyəvi müdafiədə istifadə olunan hərbi təyinatlı məhsullar istehsal edir.

Azərbaycan Respublikasının Pakistan İslâm Respublikasını

ləndirilməsini zəruri etdiyini diqqətə çatdırıb.

Cənab A.M.Xavaca hər iki ölkə ordularının döyüş qabiliyyətinin artırılması, bu sahədə təcrübə mübadiləsinin aparılması, habelə əldə olunan nailiyyətlərin daha da inkişaf etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Qəbul görə təşəkkürünü bildirən general-polkovnik K.Vəliyev Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun salamlarını cənab A.M.Xavacaya çatdırıb.

Baş Qərargah rəisi Pakistan'a müdafie sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzində olduğunu xüsusi qeyd edib.

raflı məlumat verib.

Tərəflər birgə təlimlərin keçirilməsi, müdafiə sənayesi sahəsində əməkdaşlıq, o cümlədən qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələləri müzakirə edib, Azərbaycan ilə Pakistan arasında hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin əhəmiyyətini vurgulayıblar.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Pakistan İslâm Respublikasındaki Fövqəladə və Səlahiyyətli səfiri cənab Xəzər Fərhadov da iştirak edib.

* * *

Pakistan İslâm Respublikasında rəsmi səfərdə olan müdafiə nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev Parlamentin Müdafiə Palatasını zi-yarət edərək bu ölkənin Federal müdafiə naziri cənab Asif Muhammed Xavaca ilə görüşüb.

General-polkovnik K.Veliyev azad edilmiş ərazilərdə aparılan mühəndis və bərpə-quruculuq işləri, həmcinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin

ti bu ölkənin Xüsusi Xidmətlər Qrupu (SSG) diviziyasında olub.

SSG diviziya komandiri general-major Adil Rəhmani nümayəndə heyətinə diviziyanın təyinatı və təlim prosesi haqqında ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, diviziyanın şəxsi heyəti xüsusi təyinatlardan ibarətdir və əsasən eks-terror, mühüm hədəflərin aşkar edilməsi, girovların azad edilməsi, informasiya, psixoloji və bir sıra digər xüsusi əməliyyatlarla cəlb olunur.

Sonra SSG-nin təlim ərazi-si ilə tanışlıq keçirilib, diviziyanın sərəncamında olan silah və texnika, habelə digər hərbi təyinatlı vasitələr nümayəndə heyətine nümayiş etdirilib.

Sonda general-polkovnik K.Veliyev SSG diviziyanının Fəxri qonaqlar kitabına ürek sözlerini yazıb.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Pakistan İslâm Respublikasındaki Fövqəladə və Səlahiyyətli səfiri cənab Xəzər Fərhadov da iştirak edib.

dəstek göstərdiyini qeyd edən nazir ölkələrimizin yerləşdiyi bölgələrdə yaranmış vəziyyət və yeni çağırışların hərbi əməkdaşlığımızın möhkəm-

tən müharibəsində qazanılmış qələbə və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi münasibətələrə Azərbaycan xalqını təbrik edib.

Ordı generalı A.Munir iki ölkə orduları arasında dostluq münasibətlərinin inkişaf etdiriyini və yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu bildirib. O, Pakistanın Azərbaycan ilə hərbi əməkdaşlığı xüsusi önem verdiyini və hərbi əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsinin vacibliyi vurguluyub.

Tərəflər Azərbaycan ilə Pakistan arasında hərbi, hərb-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlıq, qarşılıqlı səfərlərin davam etdirilməsi, həmcinin terrorla mübarizə və təhlükəsizlikle bağlı digər məsələləri müzakirə ediblər.

Qeyd edək ki, görüşdə Azərbaycan Respublikasının Pakistan İslâm Respublikasındaki Fövqəladə və Səlahiyyətli səfiri cənab Xəzər Fərhadov da iştirak edib.

* * *

Pakistan İslâm Respublikasında rəsmi səfərdə olan müdafiə nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti bu ölkənin müdafiə sənayesi sahəsində ixtisaslaşan və hərbi təyinatlı məhsulların ən iri istehsalçılarından olan Qlo-

şərti sərhəddə törediyi təxribatlar və bu təxribatlara qarşı görülen tədbirlər barədə Pakistanın müdafiə nazirinə et-

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə keçirilən ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərsinin qrup rəhbərinə kömək)

Suallar:

1. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə ordu quruculuğu.

2. Azərbaycan Ordusunun yaranmasının hüquqi əsasları və inkişaf mərhələləri.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə ordu quruculuğu

Ordu bir dövlətin, onun xalqının, milli sərvətlərinin, mədəniyyətinin, tarixinin, bütövlüyünün və birliliyinin qorunmasının əsas şərti, amilidir. Ordu həm de güc göstəricisi, siyasi arenada dövlətlərin sözünün kesərini artırın, mövqeyini qəbul etdirən böyük bir silahdır. İstər keçmiş, istəse de müasir geosiyasi şərait güclü dövlət olmağı əsas şərti kimi qüdrəti orduya sahib olmayı on plana çıxarıır.

Azərbaycan müstəqillik əldə edən qədər bəşəriyyət tarixinin ən dəhşətli və ən qanlı hərbi-feodal müstəmləkə rejimi olan Rusiya imperiyasının tərkibində idi. Birinci Dünya müharibəsinin gedişində və Romanovlar monarxiya rejiminin devrilməsi nəticəsində yaranmış çox mürəkkəb bir tarix şəraitde Azərbaycanın şimal torpaqlarında dövlətçilik ənənələrimiz yenidən, parlamentli respublika formasında dircəldi. Birinci Dünya müharibəsində böyük dövlətlərin dünyani bölüşdürülmək uğrunda mübarizəsinin həlləcisi mərhələyə daxil olduğunu və əlkənin başı üzərinin yeni işğal tehlükəsinin aldı. Çox mürəkkəb bir daxili və beynəlxalq tarixi şəraitde fəaliyyət göstərən Azərbaycan Parlamenti öz fəaliyyətinin mühüm hissəsini dövlət müstəqilliyyinin qorunub saxlanılmasına və ordu quruculuğu məsələlərinə yönəltmişdi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nəzirər Şurasının 1918-ci ilin 26 iyun tarixli qərarı ilə Rusiya imperiyası dövründə keçmiş Tatar süvarı alayının əsgərlərindən formalasdırılmış və general Əlağa Şıxlinskinin rəhbərlik etdiyi Müsəlman korpusunun əsasında ilk ordu hissəsi olan "Əlahiddə Azərbaycan korpusu" yaradıldı. Bu addım xalqımızın dövlətçilik tarixində özünəməxsüs yə tutan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ən böyük xidmətlərindən biri kimi tarixəldi. Gənc Demokratik Cümhuriyyətin yaradıcıları milli dövlətçiliyimizi qorumaq, ölkəni xarici müdaxilələrdən müdafiə etmək, daxili düşmən qüvvələrini zərərsizləşdirmək üçün özünü silahlı qüvvələrini yaratmaqla, milli dövlətçiliyimiz yolunda ölçüyə gəlməz, qarşışlanmaz bir prosesə başladılar.

1918-ci ilde dünyada və regionda baş veren ictimai-siyasi hadisələrə görə Azərbaycanda mövcud olan milli hərbi qüvvələrin və Azərbaycan dövlətine göndərilmiş olan Osmanlı hərbi qüvvələrinin bazasında Qafqaz İslam Ordusu yaradıldı və ordu hissələrinin fəaliyyətinə rəhbərlik Azərbaycan hökumətinin razılığı ilə Qafqaz İslam Ordusu komandanından həvələ edildi. Qafqaz İslam Ordusunun mövcudluğunu dövrü Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ordu quruculuğunun birinci mərhələsini təşkil etmişdir. 1918-ci il noyabrın 1-dən isə Cümhuriyyətin ordu quruculuğunu ikinci mərhələsi başlayır. Həmin gün Azərbaycan hökuməti Hərbi Nazirliyin bərpa edilmesi haqqında qərar qəbul etdi. F.Xoyski Hərbi nazir, S.Mehmandarov nazir müavini təyin edildi və Nazirliyin formalasdırılması ona həvələ edildi. "Mudros" müqaviləsinin şərtlərinə görə Azərbaycana gelməli olan ingilis qüvvələri komandanı general Tomson Bakı şəhərinin istər iqtisadi baxımdan, istəse de hərbəsiyasi cəhətdən mühüm strateji mərkəzi olmasi səbəbindən nəzarəti tamamilə elində saxlamaq məqsədile türk qoşunları kimi Azərbaycan Ordusunun da 1918-ci il noyabrın 17-dək Bakı şəhərini tərk etməsini tələb etdi. Bu səbəbdən 1918-ci il noyabrın 22-də Hərbi Nazirlik Gəncə şəhərinə köcdü. Hərbi Nazirliyin Gəncə şəhərinə köçürülməsi hökumət orqanlarının əlaqələrində və bütövlükde ordunun formalasması prosesinde çətinliklər yaradırdı.

1918-ci ilin sonu 1919-cu ilin əvvəlində yenidən Hərbi Nazirliyin rehberliyində və strukturunda qismən dəyişiklik edildi ki, bu da ordunun formalasması prosesinə müs-

bət təsir göstərdi. Tam artilleriya generalı S.Mehmandarov hərbi nazir, general-leytenant Ə.Sıxlinski hərbi nazirin müavini təyin edildi. Hərbi Nazirliyin bərpa edilməsindən sonra, ilk növbədə, pərakəndə olan hissələri möhkəmləndirmek, onları vahid rəhbərlik altına getirmək üçün mərkəzi hərbi idarəetmə orqanlarının təşkilinə diqqət yetirildi. Qısa müddət ərzində Hərbi Nazirliyin aparıcı və ümumi qərargah (Qlavnyi stab) yaradıldı. Orduda xidmetin təşkilinə hüquqi əsasda nizamlanmasına xüsusi diqqət yetirildi. Qısa müddət ərzində Azərbaycan Ordusunun yeni qanunvericilik ba-

yaşayan Naxçıvanı düşmən hücumlarından qorumaqla bərabər, müstəqil Azərbaycanda Milli Ordu quruculuğu prosesinin növbəti mərhələsinin başlanğıcı oldu.

Azərbaycan Ordusunun yaranması və müasir tələblər səviyyəsində formalasması məhz ağır, mürəkkəb və keşməkeşli yollar dan keçmişdir. Ermənistən təcavüzü, dövlətçiliyin itirilmesi təhlükəsi, daxili çəkışmələr, yeni yaradılmış özünümüdüfətə baborların ayrı-ayrı siyasi məqsədlərə xidmet etməsi bir tərəfdən torpaqlarımızın işgalinə şərait yaradır, digər tərəfdən ordumuzun yaranmasına mane olurdu. Büyük

nun yaradılmasının, həm de yüksək ixtisaslı milli zabit kadrların mövcudluğundan asılı olduğunu nəzərə alaraq Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasını (Hərbi idarəetmə İnstitutu) yaratdı. Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi, Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbi və Ali Hərbi Təyyarəçilik Məktəbini (Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitut) formalasdırdı. Azərbaycanda ali hərbi məktəblər sisteminin yaradılması, onun tədris prosesinin NATO-ya üzv olan ölkələrin hərbi təhsil sisteminin üstünlüklinə uyğun olaraq qurulması ilə Azərbaycan Ordusu ciddi, hazırlanmış, vətənpərvər zabit kadrları ilə təchiz edilir. Bütün bunlar sübüt edir ki, bu gün Azərbaycan Respublikasının qüdrəti və nizami orduya malik olması məhz Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin gərgin zəhmətinin behəsidi.

Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətinin yüksəldilməsi, peşəkarlığının artırılması fasıləsiz, yəni, hər gün davam edən bir prosesdir. Məlumudur ki, hər bir ordunun qüdrəti - onu döyüş qabiliyyəti ilə mənəvi gücünün vəhdətində reallaşır. Bu gün Azərbaycan cəmiyyətində, eləcə de Azərbaycan Ordusunda Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən hazırlanmış və elmi-nəzəri prinsipləri zamanın sınağından çıxmış mükəmməl hərbi vətənpərvərlik konsepsiyası mövcuddur. İstə sülh, istəsə də müharibə dövründə hərbi qulluqçularda Vətəne, xalqa, dövlətçiliyimizə sədaqət və məhəbbət hissələrinin möhkəmləndirilməsi, onların ümumdövlət mənafələri ətrafında səfərər edilmişsi bu istiqamətdə aparılan fealiyyətin əsas məqsədləridir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev azərbaycanlı olmasıyla həmişə qururlanan, çağdaş Azərbaycan dövlətçiliyinin memarı olan dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin ordu quruculuğu siyasetini bu gün de uğurla davam etdirir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev rəhbərliyi ilə hər il qoşunların idarəetmə, döyüş vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Ordusunda komanda-qərargah hərbi oyunları və taktiki təlimlər keçirilir. Bu təlimlərdə müasir döyüş taktikası tətbiq edilir, dünyada ən qabaqcıl təcrübə öyrənilir. Eyni zamanda, bu təlimlər dost və tərəfdəş ölkələrə də davam etdirilir. Bu təlimlərdə qazanılan təcrübənin məntiqi nəticəsi idi ki, Azərbaycan Ordusu bəşər tarixinin ən müasir müharibəsini aparmaqla Azərbaycan Respublikasının Ermənistən işğalına məruz qalmış ərazilərini azad edərək respublikamızın ərazi bütövlüyünü temin etdi. Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində döyüşmək bacarığını, güclü-müasir ordusunu, ən son hərbi texnika üzrə telim keçmiş yeni nəsil mütəxəssislerini, mühəndislərini, zabitləri, elit xüsusi təyinatlı hərbiçilərini nümayiş etdirdi.

Azərbaycan Respublikasında ordu dövlət üçün prioritətdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev hərbi qulluqçuların sosial-məşəf şəraitinin yaxşılaşdırılmasına dair sərəncamları dövlətin orduya qayğısının geniş ölçülü təzahüründür. Bu qayğı dəməzdir, daimidir. Azərbaycanda ordu quruculuğu dönməz prosesdir. Bu proses ordunun döyüş qabiliyyətinin, şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığının daha da yüksəldilməsinə xidmət edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Azərbaycan dövlətinin bu istiqamətdə yürütdüyü siyasetin möəzzi, məqsədini çox aydın və dürüst şəkildə belə ifade edib: "Biz bütün sahələrdə orduda gedən proseslərin inkişafına çalışırıq. Son illər ərzində maddi-texniki bazanın möhkəmdirilməsində böyük işlər görülmüşdür, çoxlu texniki avadanlıq, müasir silahlar alınmışdır və beləlikle, Azərbaycan Ordusu xeyli dərəcəde güclənmişdir. Biz bu prosesi davam etdirəcəyik".

İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəesi

Mövzu: Azərbaycan Ordusunun yaranması və formalasması tarixi

zasının yaradılması mümkün olmadığı üçün 1917-ci il yanvarın 1-dek keçmiş Rusiya imperiyasında qəbul edilmiş hərbi qanunvericilik aktları qüvvəde saxlanılırdı. Ancaq bu qanunvericilik aktlarının Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin müstəqilliyi, milli orduda xidmetin bu və ya digər tələbləri - uyğun gəlməyen tələbləri leğv edildi. Ordu quruculuğuna türk və rus təcrübəsinin güclü təsire malik olmasına baxmayaq. Azərbaycanda milli zəmīnə söykənən ordu formalasdırıldı. Azərbaycan dili orduda da dövlət dili elan edildi. Azərbaycan dilinin öyrənilməsi və savadsızlığın leğvi üçün orduda kurslar yaradıldı. Azərbaycan döyüşüsünün mənəvi dönyaçının yaradılmasında mənsub olduğu xalqın tarixi keçmişinin öyrənilməsinə, onun qəhrəmanlıq nümunələri üzərində tərbiyələndirilməsinə böyük əhəmiyyət verilirdi. Hərbi Nazirliyin bərpasının ilk günlərindən hərbi qulluqçuların geyim formasının da milliləşdirilməsi və onun Azərbaycan Ordusuna uyğunlaşdırılması üçün zəruri tədbirlər görüldü.

Yeni dəyərlər üzərində qurulan ordunun milli kadrların hazırlanması da Hərbi Nazirliyin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri idi. Bu vəzifənin həlli nail olmaq üçün hələ türk qoşunlarının Azərbaycanda olduğu vaxt Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən hərbi məktəbin fəaliyyəti yenidən quruldu və onun statusu artaraq praporşıklar məktəbine çevrildi. Praporşıklar məktəbinin bazasında Hərbiyyə məktəbi açıldı. Bundan başqa, Azərbaycan Ordusunun milli hərbi kadrlar hazırlayan istehkam və hərbi dəməriyolcular məktəbi, həmçinin fielder məktəbi açıldı. Obyektiv çətinliklər (Sentrakaspı diktatürası və ingilis müdaxiləcılərinin temizlənilməsi) üzündən hərbi dəniz qüvvələrinin təşkilinə 1919-cu illərin sonlarında başlanıldı. Hərbi Nazirlik hərbi hava qüvvələrinin təşkilinə zəruriliyi nəzərə alaraq müvafiq kadrların hazırlanması üçün 1919-cu ilde Azerbaycan-Gürcüstan hərbi eməkdaşlıq müqaviləsi bağladı. Bu müqaviləyə əsasən, Azərbaycandan bir qrup həyət təyyarəçi peşəsinə yiyələnməsi üçün Tiflis Aviasiya məktəbinə göndərilmədir. Milli kadrlara olan ehtiyaclarının ödənilməsi üçün isə Hərbi Nazirlik 1920-ci ilde Azərbaycanda hərbi təyareçilər məktəbini açmışdır.

Azərbaycan Ordusunun yaranmasının hüquqi əsasları və inkişaf mərhələləri

Azərbaycanın zəngin dövlətçilik tarixinde güclü, müteşəkkil, peşəkar və yüksək döyüş hazırlığına malik ordunun yaradılması, formalasdırılması, inkişafi müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, milli həmrəylik və bütövlüyü təmin edən azərbaycanlılıq ideologiyasının banisi, Azərbaycan xalqının və dövlətinin tələkləri, milli zabitlərə daxil olmasının təmin edilməsi, milli zabit kadrlarımızın vəzifələrə irəli çəkilməsi Azərbaycan dövlətinin hərbi tarixinde yeni bir mərhələnin əsasını qoydu. Ulu Öndər tərəfindən ordu quruculuğu sahəsində aparılan işlərin sistemləşdirilməsi, mərkəzləşdirilməsi, hərbi qulluqçularla Vətəne, xalqa, dövlətçiliyimizə sədaqət və məhəbbət hissələrinin möhkəmləndirilməsi, onların ümumdövlət mənafələri ətrafında səfərər edilməsi, ordunun vahid komandanlıq prinsipi əsasında fealiyyət göstərməsi qısa müddədən sonra öz səmərasını verdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev ordu quruculuğuna prosesinə hələ 1969-cu ilde respublikaya rəhbər seçilməsi ile başlamışdır. Belə ki, hərbi kadrlar sahəsində atlığı addımlar, Cəmsid Naxçıvanski adına hərbi təməyüllü ixtisaslaşdırılmış orta məktəbin əsasının qoyulması, azərbaycanlıların ölkə xaricində hərbi məktəblərə daxil olmasının təmin edilməsi, milli zabit kadrlarımızın vəzifələrə irəli çəkilməsi Azərbaycan dövlətinin hərbi tarixinde yeni bir mərhələnin əsasını qoydu. Ulu Öndər tərəfindən ordu quruculuğu sahəsində milli maraqlarımızın qorunaraq inkişaf etdirilməsi istiqamətində atılan tarixi addımlar sonradan müstəqil Azərbaycan Respublikasında mərkəzləşdirilmiş nizami ordunun yaranmasına təkan oldu. Ulu Öndər Heydər Əliyev güclü və intizamlı ordu

Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsi Laçında da anılıb

Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunun və Müdafiə Nazirliyinin birgə təskilatçılığı ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi ilə bağlı növbəti tədbir keçirilib.

Hərbi Prokurorluqdan AZERTAC-a bildirilib ki, tədbirdən əvvəl Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və şəhidlərin əziz və unudulmaz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Allah-dan onlara rəhmət, yaralılara şəfa arzulanıb.

Mərasimdə çıxış edən Hərbi prokurorun böyük köməkçisi, mətbuat xidmətinin rəhbəri, baş ədliy-

Baş prokuror Kamran Əliyevin və Hərbi prokuror Xanlar Vəliyevin salamlarını şəxsi heyətə çatdırıblar. Bundan sonra həmin şəxslər, eləcə də general-major Münasib Babayev, Qubadlı hərbi prokuroru, ədliyyə polkovnik-leutenantı Elşən Mürsəlov, polkovnik-leutenant Rəşad

lərindən yüksək məharətli çıxararaq, hər bir çətin vəziyyətdən ən düzgün çıxış yolu tapan dahi tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin şərəfli və mənali ömründən, çoxşaxəli və zəngin fealiyyətindən, ölkəmizin qüdrətlənməsində, xalqın rifahının yüksəldilməsində müstəsna xidmətlərindən

mükəmməl siyasetini yeni müstəvidə dövrün tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 ilə yaxın müdəddətde ölkəmizdə görülmüş misilsiz işlərdən, həyata keçirilmiş hərtərəfli köklü islahatlardan, bütün sahələrdə əldə olunmuş misli görünməmiş uğurlardan, o cümlədən Silahlı Qüvvələrimizin formalaşmasından, bu uğurların əldə olunmasında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyindən və xalqın əzmkarlılarından danışıblar.

Cıxışlarda, həmçinin Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə əldə olunan möhtəşəm qəlebə xüsusi vurgulanmaqla, Vətən müharibəsindən, o dövrdə prokurorluğun, o

yə müşəviri Firdəvəz Əliyev və Hərbi Prokurorluğun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsinin reisi, ədliyyə polkovnikı Emil Kərimov əvvəlcə

Gülməmmədov, baş leutenant Ömer Muradlı və digər şəxslər müstəqillik yolumuzu və firavan gələcəyimizi nurlandıran, milətini zamanın sərt sınaq-

və dünya siyasetinə verdiyi töhfələrdən bəhs ediblər. Cıxışçılar, eyni zamanda, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın işıqlı gələcəyinə hesablanmış

cümlədən hərbi prokurorluğun Silahlı Qüvvələlə qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətdən bəhs edilib, qurur dulu 44 günün unudulmaz təessüratları xatırlanıb.

Snayperlərin peşəkarlığı artırılır

Quru Qoşunlarının 2023-cü il üzrə hazırlıq planına uyğun olaraq, snayper tüfənglərinən atəş hazırlığı üzrə praktiki atış çalışmaları yerinə yetirilib.

Müdafıə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, əvvəlcə hərbi qulluqçular atəş mövqeyinin tutulması və silahın döyüş vəziyyətinə getirilməsi üzrə normalitvileri məşq ediblər.

Təlim sahəsində şərti düşmən hədəflərinin aşkar olunaraq məhv edilməsi üzrə tapşırıqlar snayperlər tərəfindən peşəkarlıqla icra olunub.

Keçirilən təlim atış çalışmalarının əsas məqsədi düzgün nişanalma qaydalarına əməl etmək hədəflərin dəqiq atəşlər məhv etmə qabiliyyətinin artırılmasıdır.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun hərbi qulluqçuları "Heydər Əliyev-2023" təlimində yüksək peşəkarlıq nümayiş etdiriblər

Türkiyə Respublikasının Qars şəhərində keçirilən "Heydər Əliyev-2023" birgə döyüş atışlı taktiki təlimi başa çatıb. Türkiyə Cumhuriyyətinin yaranmasının və Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin Qars şəhərində ucalan abidələri ziyaret edilib.

"Heydər Əliyev-2023" birgə döyüş atışlı taktiki təlimində əvvəlcə ərazidə qoşunların yerləşməsi, eləcə də mərhələlər üzrə icra olunacaq fəaliyyətlər və hərbi təyinatlı müasir silah və döyüş texnikaları haqqında məlumat verilib. Planla tanışlıqdan sonra təlimin döyüş atışlı mərhələsinə start verilib.

Təlimin ssenarisinə əsasən, xüsusi təyinatlı

bölmələr şərti düşmənin terror qruplaşmasının yerleşdiyi mağaraya basqın fəaliyyətini yerinə yetiriblər.

Tankların, piyada döyüş maşınlarının, artilleriya və tankəleyhinə bölmələrin heyətləri helikopterlərin dəstəyi ilə şərti düşmən mövqelərini tam dəqiqliklə məhv ediblər.

Təlimə cəlb edilmiş snayperlər müxtəlif məsafədən praktiki atışları yerinə yetiriblər.

Böyük Öndər Mustafa Kamal Atatürk və Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin portretinin, eləcə də hər iki qardaş ölkənin dövlət bayraqlarının açıldığı paraşüt atlayışı ilə təlimə yekun vurulub. Təlimdə fərqli-nəmən hərbi qulluqçular qıymətli hədiyyələrlə mükafatlandırılıblar. Sonda xəttə şəkli çəkdirilib.

"Heydər Əliyev-2023" təlimində yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirən Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun hərbi qulluqçuları Araz çayı üzərindəki "Ümid" körpüsündən keçərək xidmət yerlərinə qayıdlılar.

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

"TCG Anadolu" gəmisini altı gün ərzində 40 min nəfər ziyarət edib

Dünyanın ilk SİHA və Türkiyənin en böyük hərb gəmisi "TCG Anadolu" Sarayburnu limanında vətəndaşların üçün açılıb.

"TRT Haber" xəber verir ki, altı gün ərzində 40324 nəfər gəmiyə baxmağa gəlib.

"Ramstain" qrupunda ukraynalı pilotlara F-16-ların təlimi müzakirə edilib

Ukraynanın müttəfiqlər və tərəfdəşləri F-16 da daxil olmaqla dördüncü nəsil təyyarələrde ukraynalı pilotlara təlim keçmək planlarını açıqlayıblar. Növbəti həftələrdə müvafiq təlim infrastrukturunu hazırlanacaq.

Bu barədə Ukraynanın Müdafiəsi üzrə Təmas Qrupunun - "Ramstain" formatının görüşündə ABŞ-in müdafiə naziri Lloyd Ostin bəyanatla çıxış edib.

"Bu gün müttəfiqlər və tərəfdəşlər F-16 da daxil olmaqla dördüncü nəsil təyyarələrde ukraynalı pilotlara təlim keçmək planlarını açıqlayıblar. Bu təlimlər təmas qrupunun koordinasiyası üçün vacibdir", - deyə L.Ostin əlavə edib.

Lloyd Ostin ukraynalı pilotların hazırlanması sahəsində koalisiyaya rəhbərlik edən Danimarka və Niderlanda xüsusi təşəkkür edib. Önümüzdəki həftələrdə Danimarka, Niderland bu layihəyə qoşulmağa razılıq verən Norveç, Polşa, Belçika, Portuqaliya kimi digər tərəfdəşlərlə əməkdaşlıq edəcəklər.

"Biz başqalarının da bu mühüm missiyaya qoşulmasını səbirsizliklə gözləyirik. İndi bu pilot təliminin başlanması Ukraynaya dəstək verməyə sədəqətin mühüm nümunəsidir. Yaxın həftələrdə təlim infrastrukturunu inkişaf etdiriləcək", - deyə ABŞ müdafiə naziri əlavə edib.

İranda yeni ballistik rakət təqdim edilib

İranın Müdafiə Nazirliyi bu gün 2000 kilometr mənzilli "Xeybər" ballistik rakətini təqdim edib.

Yeni rakətin buraxılışı İran-Iraq müharibəsi (1980-1988-ci illər) zamanı əla keçirilmiş Xürəməşər şəhərinin azad edilməsinin ildönümü münasibətə keçirilən mərasimdə baş tutub.

İran mediasının məlumatına görə, ballistik rakət çəkisi 1,5 tona qədər olan döyüş baslığı daşıya bilir. Onun sürəti atmosfer hündüdərindən kənardə təxminən 19 min 600 kilometr/saat, atmosferdə isə 9 min 800 kilometr/saatda çatır.

ABŞ NASAMS hava hücumundan müdafiə sistemlərini Ukraynaya satmayı planlaşdırır

ABŞ administrasiyası Ukraynaya bir NASAMS qısa və orta mənzilli hava hücumundan müdafiə sistemi və müvafiq avadanlıqların satışı üçün 285 milyon dollarlıq müqaviləni təsdiqleyib.

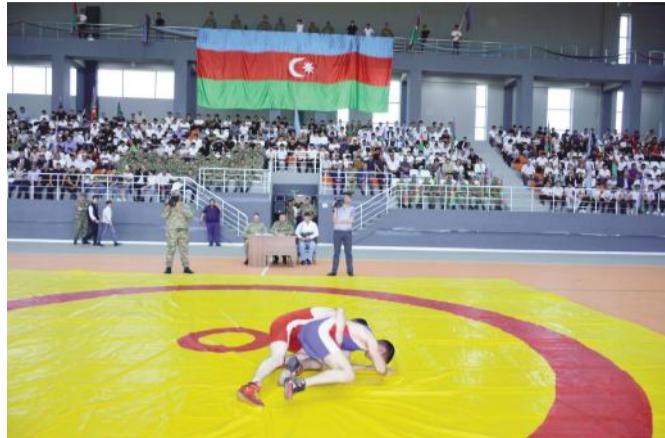

Bu barədə Dövlət Departamenti və Pentagonun strukturuna daxil olan müvafiq qurum məlumat yayıb.

Müqaviləyə görə, Ukrayna bir ANMPQ-64F1 Sentinel RLS və digər avadanlıqla bilər.

AZERTAC-in materialları əsasında

Ulu Öndərin anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş güləş yarışı keçirilib

Tərəf rayon icra Həkimiyətinin və Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş güləşin sərbəst, yunan-Roma və cüdo növləri üzrə yarış keçirilib. Tərəf Olimpiya İdman Kompleksində keçirilən tədbirdə Yeni Azərbaycan Partiyasının Tərəf rayon təşkilatının, təhsil sektorunu, Uşaq-Genclər İdman-Şahmat Məktəbinin, Genclər və İdman İdarəsinin nümayəndələri, "N" hərbi hissəsinin şəxsi heyəti, ümumtəhsil məktəblərinin hərbi hazırlıq və bədən təbiyəsi müəllimləri, yuxarı sinif şagirdləri,

eləcə də ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

AZERTAC-in bölgə müxbiri xəbər verir ki, əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarından keçmiş şəhidlə-

rin xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edilib.

Tərəf rayon icra Həkimiyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov çıxış edərək Azərbaycan xalqının Ümummilli Liderinin 100 illik yubileyi münasibətələr rayonda keçirilən

silsilə tədbirlərdən, Ulu Öndərin həkimiyəti illərində rayonun sosial-iqtisadi inkişafından, dahi rəhbərin xalqımız və dövlətimiz qarşısında xidmətlərindən danışış və idmançılara uğurlar diləyib.

"N" hərbi hissəsinin idman rəisi mayor Ayaz İbrahimov "Heydər Əliyev III" çərçivəsində Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin rayon icra həkimiyəti ilə birlikdə keçirdiyi tədbirlərdən səhəbat açıb, keçirilən yarış haqqında məlumat verib.

Sonra yarışa start verilib. Gərgin idman mübarizəsi şəraitində və müxtəlif çəki dərəcələrində keçirilən yarışın sonunda qaliblərə fəxri fərمانlar təqdim olunub.

İdman

Azərbaycan idmançıları "Abu Dhabi Jiu-Jitsu Pro" turnirində 15 medal qazanıblar

Azərbaycan idmançıları Braziliya Ciu-citsu Federasiyasının Tbilisi "Abu Dhabi Jiu-Jitsu Pro" adlı nüfuzlu beynəlxalq turnirində iştirak ediblər.

Bələ ki, yarışa qatılan 16 idmançımdan 15-i medal qazanıb.

Onlardan 9-u qızıl, 3-ü gümüş, digər 3-ü bürünc medala layiq görürlüb.

Bütün rəqiblərini məğlub edən Abbas Qasimov, Balaəli Ağaməmmədov, Emir Ağalı, Anar Hüseynov, Turqut Məmmədov, Məmmədəli Rəhimov, Yusuf Ağadadaşov, Ayxan Həsənzadə və İbrahim Qocayev fəxri kürsünən yüksək pilləsinə qalxıblar.

Elnur Ağayev, Qafar Verdiyev yarışı ikinci, Fərhad Mahmudov və Həsənağa Qəhrəmanov isə üçüncü pillədə başa vurublar.

Gi ve No-Gi versiyaları üzrə keçirilən yarışlarda Rəşad Davudov bir gümüş və bir bürünc medala sahib olub.

21 ölkədən idmançıların çıxış etdiyi turnirde Azərbaycan komandası medalların sayına görə 4-cü pillədə qərarlaşıb.

MMA döyüşçümüz Rafael Fiziyevin reyting cədvəlindəki mövqeyi müəyyənləşib

Azərbaycanın yüngül çəkidi MMA döyüşçüsü Rafael Fiziyevin öz kateqoriyası üzrə reyting cədvəlindəki mövqeyi müəyyənləşib.

30 yaşlı idmançı yüngül çəkidi 6-cı pillədə yer alıb.

Martdakı döyüsdə ona qalib gələn ABŞ təmsilçisi Castin Geyci üçüncü sıradə qərarlaşıb. Yüngül çəki üzrə reytingə braziliyalı Charles Oliveyra başçılıq edir. 2-ci yerin sahibi amerikalı Dastin Poryedir.

Bütün kateqoriyaların qalibləri ayrıca top-reytingdə sıralanıblar. Fiziyevin də yer aldığı yüngül çəkidi rusiyalı çempion İslam Maxaçev ümumi reytingin 3-cü pilləsindədir. Ağır çəkidi çempion olan amerikalı Con Cons isə ümumi reytingə başçılıq edir.

Avstriya Qran-Pri turnirinin ilk günündə cüdoçularımız iki medal qazanıblar

Avgriyanın Linz şəhərində keçirilən cüdo üzrə Qran-Pri turnirinin birinci günündə Azərbaycan millisi iki medal qazanıb.

Turnirin birinci günündə yeddi cüdoçumuz tatami üzərinə çıxıb və onlardan ikisi mükafatçılar sırasında yer alıb.

Turnirde 66 kilogram çəki dərəcəsində çıxış edən idmançı Kamran Süleymanov finalda İspaniya təmsilçisi David Qarsıa Torneye uduzaraq gümüş medalla kifayətlənib.

Qadınların yarışında Gültac Məmmədəliyeva (52 kq) ispaniyalı Ariane Toro Solerə qalib gələrək bürünc medala sahib çıxbı.

AZERTAC-in materialları əsasında

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları əsgər Gülüyev Nazim İbrahim oğluna məxsus AD № 0029486 nömrəli və əsgər Əliyev Xəyal Hümmət oğluna məxsus AD № 0046521 nömrəli şəxsi vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Mühəndis Qoşunlarının fəaliyyəti haqqında məlumat

Azad edilmiş ərazilərimizdə Azərbaycan Ordusunun mühəndis-istehkam bölmələrinin fəaliyyəti nəticəsində cari ilin may ayı ərzində 600 hektardək ərazi minalardan tam təmizlənilər.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmeti xəbər verir ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bu günlədek mühəndis-istehkam bölmələri tərəfindən 30420 hektardadək ərazi mina və partlamamış döyüş sursatlarından təmizlənilər. Ümumiyyətdə 10206 ədəd piyada eleyhinə, 2580 ədəd tank eleyhinə mina və 10446 ədəd partlamamış döyüş sursatı aşkarlanaraq zərərsizləşdirilməsi, eləcə də mühəndis təminatı üzrə digər zəruri tədbirlər davam etdirilir.

Bundan başqa, Azərbaycan Ordusunun mühəndis bölmələ-

rinin digər dövlət qurumları ilə qarşılıqlı fəaliyyəti nəticəsində təxliyə yollarının daim işlek vəziyyətdə saxlanması, avtomobil və döyüş texnikası kolonlarının təhlükəsiz və fasilesiz hərəkətinin temin edilməsi məqsədilə 2023-cü ilin may ayı ərzində ümumilikdə 830 km yol qar örtüyündən təmizlənilər.

Qeyd edək ki, mina təmizlənmə işlərində əsas səyələr azad edilmiş ərazilərdə yaşayış məntəqələri, əkin sahələri, yollar və infrastruktur obyektlərinə yönəldilər.

Azad edilmiş ərazilərdə minaların və partlamamış döyüş sursatlarının aşkarlanaraq zərərsizləşdirilməsi, eləcə də mühəndis təminatı üzrə digər zəruri tədbirlər davam etdirilir.

Səhra çıxışında olan kursantlarla keçirilən praktiki məşğələlər davam edir

Komando Dağ-Təlim Mərkəzində Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutun 4-cü kurs kursantlarının iştirak etdiyi "Komando başlangıç kursu" davam edir.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmeti xəbər verir ki, plana uyğun olaraq, təhlükəsizlik qaydaları çatdırıldıqdan sonra hərbi institutun kursantları sıra və fiziki hazırlanıqdan müxtəlif normativləri icra edir, təlim sahəsində silahların döyüşə hazır vəziyyətinə getirilmesi, eləcə də şərti düşmən hədəflərinin aşkar olunaraq atəşle məhv edilməsi vərdişlərini təkmilləşdirirlər.

Həmçinin çöl çıxışında kursa cəlb olunan heyətə yaşayış məntəqələrindəki döyüş şəhərciyində müasir döyüş üsulları, dağçılıq və digər fəaliyyətlər real döyüş şəraitinə uyğun məşq etdirilir.

Pesəkar zabit kadrlarının hazırlanması məqsədilə Türkiyə modelinin tətbiq edilməsi ilə keçirilən komando hazırlığı kursunda əsas diqqət kursantların nəzəri biliklərinin və səhra vərdişlərinin təkmilləşdirilməsinə yönəldililər.

Baş redaktorun müavini

Kapitan Məhəmməd NƏSİRİLİ

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik Səfərət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

Lalə HÜSEYNOVA

Qəzetin hesabı

Nerimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftəda iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində sahifələnərək "Hərbi Nəşriyyat" in mətbəsində hazırlanır. Diapozitlərən çap olunur. Əlyazmalar ray verilir, teqdim edilən yazılar müəllifi qaytarılır.

Qəzeti mod.gov.az saytından oxuya bilərsiniz.

Lisenziya № 361

Sifariş № 252
Nüsxə № 4725